

شبکه آموزشی پژوهشی ایران - مادسیج

پرسشنامه استاندارد تحقیق

شبکه آموزشی پژوهشی مادسیج Madsg.com

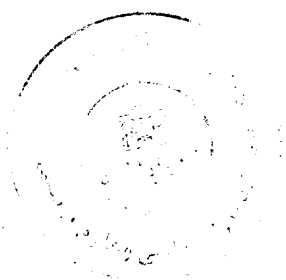
- روایی و پایایی
- تفسیر، کلید و تحلیل
- مولفه و مدل پرسشنامه
- تعاریف مفهومی و عملیاتی پرسشنامه
- آموزش و راهنمایی وارد کردن پرسشنامه در spss

دانلود سریع پس از پرداخت (اتوماتیک)

پشتیبانی سریع و ۲۴ ساعته
madsg.com@gmail.com

بسمه تعالی

مقیاس خود سنجی التزام عملی به اعتقادات اسلامی

تهیه و هنجاریابی:
دکتر احمد نویدی

مؤسسه تحقیقاتی علوم رفتاری سینا (روان تجهیز)
طراح و تولید کننده تجهیزات آزمایشگاهی روان شناسی و آزمون های روان شناختی
تهران - بزرگراه شهید باقری - بین رسالت و فرجام - ضلع غربی بزرگراه - نبش گلستان یکم - شماره ۶۰
Site: WWW.ravantahiz.ir تلفن ۷۷۲۹۷۲۲۳ نمابر ۷۷۷۰۰۶۴۹

مقیاس خود سنجی التزام عملی به اعتقادات اسلامی

الف) هدف و موارد کاربرد:

مقیاس خود سنجی التزام عملی به اعتقادات اسلامی برای اندازه گیری رفتارهای دینی نوجوانان و جوانان مسلمان تدوین شده است. در انتخاب جملات این مقیاس، آن دسته از اعمال و رفتارهای دینی (نظیر نماز و روزه واجب) که انجام آنها از یک نوجوان یا جوان مسلمان انتظار می رود، در کانون توجه قرار گرفته است. بنابراین، جملات کلیدی در این پرسشنامه شامل همه تکالیف دینی بزرگسالان (نظیر جهاد و ذکات) نمی شود. همچنین، این ابزار صرفاً برای مطالعه رفتارهای دینی جوانان و نوجوان در یک جامعه اسلامی قابل استفاده است و کاربرد آن در جوامع غیر اسلامی روا نیست. از طرف دیگر، اعتماد آزمودنی ها شرط صحت داده ها بوده و اجرای پرسشنامه در مواردی که آزمودنی ها درباره نتایج آزمون بیم داشته باشند یا احساس تهدید کنند، اعتبار (روایی) ندارد.

ب) مراحل تدوین پرسشنامه:

مقیاس خودسنجی التزام عملی به اعتقادات اسلامی، بعد از انجام یک مطالعه مقدماتی (مرور ادبیات تحقیق، مشورت با صاحب نظران، مصاحبه با تعدادی از معلمان و مدیران مدارس و مصاحبه با تعدادی از دانش آموزان) تنظیم شد و بعد از بررسی پایایی و اعتبار، بر روی ۳۰۰ نفر از دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه که از پنج منطقه شهر تهران انتخاب شده بود، اجرا شد. اطلاعات مربوط به روایی و پایایی ابزار به شرح زیر خلاصه شده است.

روایی آزمون: برای بررسی روایی (validity) ابزار اندازه گیری التزام عملی به اعتقادات اسلامی، از نظر متخصصان استفاده شد. تعدادی از روحانیون و اندیشمندان مسلمان و تعدادی از اساتید دانشگاه "مقیاس خودسنجی التزام عملی به اعتقادات اسلامی" را ابزاری نسبتاً مناسب برای اندازه گیری التزام عملی دانش آموزان به اعتقادات اسلامی دانستند و استفاده از آن را روا دیدند.

روایی "مقیاس خودسنجی التزام عملی به اعتقادات اسلامی" به طریق دیگری نیز بررسی شد. تعداد ۳۵ نفر از دانش آموزان در مطالعه مقدماتی به پرسشنامه مورد نظر پاسخ دادند. همین افراد در یک مصاحبه انفرادی شرکت کردند و توسط پژوهشگر از لحاظ میزان پایبند بودن به اعتقادات اسلامی بر روی یک مقیاس ۲۰ درجه ای رتبه بندی شدند. علاوه بر این، همان دانش آموزان توسط مسئولان واحد آموزشی از لحاظ التزام به اعتقادات اسلامی در روی یک مقیاس ۲۰ درجه ای مرتبه بندی شدند. سپس همبستگی بین پاسخهای کتبی دانش آموزان و امتیاز مصاحبه، محاسبه شد و ضریب همبستگی بین امتیازی که مصاحبه گر به میزان پایبند بودن هر دانش آموز اختصاص داده بود و نمره ای که دانش آموز از طریق پاسخ دادن به پرسشنامه کسب کرده بود، برابر با ۰.۸۶٪ به دست آمد. همچنین ضریب همبستگی بین پاسخ کتبی دانش آموزان به پرسشنامه مورد نظر و رتبه بندی اولیای واحد آموزشی محاسبه شد که ضریب همبستگی مربوط برابر با ۰.۵۷٪ بود. بنابراین، به نظر می رسد که ابزار اندازه گیری التزام عملی به اعتقادات اسلامی از روایی کافی برخوردار است.

پایایی آزمون: برای بررسی پایایی (reliability) مقیاس خودسنجی التزام عملی به اعتقادات اسلامی نیز از روش بازآزمایی استفاده شد. مدت زمان فاصله بین اجرای دو آزمون یک هفته بود. ضریب پایایی بدست آمده بر اساس روش بازآزمایی برابر با $r_{tt} = 0.81$ بود. بنابراین، درباره پایایی ابزار اطمینان کافی وجود دارد.

ج) شیوه اجرا:

مقیاس خودسنجی التزام عملی به اعتقادات اسلامی را می توان به صورت فردی و گروهی اجرا کرد ولی اجرای گروهی برای ایجاد اعتماد بیشتر آزمودنی ها، بر اجرای فردی ترجیح دارد. با وجود اینکه پرسشنامه "بی نام" است ولی لازم است قبل از اجرا توضیحات کافی درباره هدف آزمون و شیوه نمونه گیری داده شود و اعتماد آزمودنی ها نسبت به محرمانه بودن پاسخ ها جلب شود. همچنین لازم است ترتیبی اتخاذ شود که شناسایی هویت فردی آزمودنی ها برای مجریان و سایر افراد امکان پذیر نباشد. آزمودنی ها پس از شنیدن توضیحات آزماینده و مطالعه بخش توضیحات هر یک از جملات پرسشنامه را مطالعه و متناسب با وضعیت خود یکی از گزینه ها را انتخاب و علامت می زنند.

د) شیوه نمره گذاری:

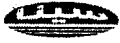
این پرسشنامه دارای ۴۵ ماده است که پاسخ هر یک از مواد در مقیاس ۵ درجه ای قابل رتبه بندی است. در هنگام نمره گذاری به هر یک از گزینه ها از اعداد ۱ تا ۵ اختصاص می یابد. به این ترتیب که به گزینه کاملاً درست است عدد ۵ و به گزینه کاملاً نادرست است عدد ۱ اختصاص می یابد و ارزش عددی گزینه ها از سمت راست به چپ تنزل می یابد. در این پرسشنامه حداکثر نمره ممکن، برای رفتار های دینی ۲۲۵، حداقل نمره ۴۵ و متوسط آن ۱۳۵ است.

ح) شیوه تفسیر داده ها:

این ابزار هنجاریابی نشده است. با این حال، اطلاعات بدست آمدن از مطالعه سازنده آن (نویدی، ۱۳۷۶)، رهنمودهایی برای تفسیر اطلاعات فراهم می سازد. این پرسشنامه بر روی ۳۰۰ نفر از دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه که از پنج منطقه شهر تهران انتخاب شده بودند، اجرا شد که میانگین و انحراف معیار اندازه های متغیر التزام عملی به اعتقادات اسلامی در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۲-۴ میانگین و انحراف معیار اندازه های متغیر التزام عملی به اعتقادات اسلامی به تفکیک گروه ها

گروه ها متغیر	کل دانش آموزان		پسران		دختران		پسران شمال		پسران جنوب		دختران شمال		دختران جنوب	
	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s
اعتقادات	۱۶۹	۲۸/۲۰	۱۶۹/۲	۳۰	۱۶۹	۲۶	۱۹۵/۳	۳۳/۱۱	۱۸۴	۲۶	۱۶۵	۳۰	۱۷۴	۱۸
تعداد افراد	۲۹۴		۱۴۸		۱۴۶		۵۴		۳۴		۳۳		۳۶	

بسمه تعالی

راهنمایی:

لطفاً پس از مطالعه هر پرسش ، محتوای آن را با ویژگیهای شخصی خود ، به طور دقیق ، تطبیق داده و پاسخ مورد نظر خود را با علامت (x) در پاسخنامه مشخص کنید.

ردیف	پرسش	کاملاً درست	تقریباً درست	نادرست	کاملاً نادرست
۱	به خواندن نماز علاقه مند هستم.				
۲	نمازهای واجب پنجگانه (فرائض یومیه) را اقامه می کنم.				
۳	در مسافرتها نمازم را اقامه می کنم.				
۴	در جشنها و مهمانیها نمازهای واجب خود را به جای می آورم.				
۵	در هنگام بیماری نمازهایم را می خوانم.				
۶	مقدمات واجب نماز (از قبیل وضوء غسل و...) را انجام می دهم.				
۷	بدون اجبار پدر و مادرم نماز می خوانم.				
۸	کارهای دیگر را به نماز اول وقت ترجیح نمی دهم.				
۹	هر موقع نمازم قضا می شود، واقعاً ناراحت می شوم.				
۱۰	نمازهای قضا شده خود را به جای می آورم.				
۱۱	دقت می کنم که نمازم را به طور صحیح بخوانم.				
۱۲	دوستان نزدیک من نماز خوان هستند.				
۱۳	در ماه رمضان روزه می گیرم.				
۱۴	با آمدن ماه رمضان یک نوع نشاط درونی در وجود خود احساس می کنم.				
۱۵	از اعمالی که روزه را باطل می کند پرهیز می کنم.				
۱۶	روزه های قضا شده خود را به جای می آورم.				
۱۷	بدون اصرار پدر و مادرم روزه می گیرم.				
۱۸	با خلوص نیت و صرفاً به خاطر رضای خدا روزه می گیرم.				
۱۹	مقدمات واجب روزه (مثل غسل و...) را به جای می آورم.				
۲۰	روزه واجب خود را بدون دلیل شرعی نمی شکنم.				
۲۱	هیچ حکمی جز حکم خدا را نمی پذیرم.				
۲۲	در برابر خدا تسلیم و به قضای او راضی هستم.				
۲۳	بزرگان دین را الگوی رفتار خویش قرار داده ام				
۲۴	به پیروی کردن از سنت پیامبر اسلام (ص) افتخار می کنم.				

ردیف	پرسش	کاملاً درست	درست	تقریباً درست	نا درست	کاملاً نادرست
۲۵	به دوستی با دوستان خدا علاقه مند هستم.					
۲۶	از افرادی که به برنامه دین ایمان ندارند بیزارم.					
۲۷	دوستان خود را از میان افراد دیندار و با ایمان انتخاب می کنم.					
۲۸	کارهای نیک و خدا پسندانه را با رغبت و علاقه انجام می دهم.					
۲۹	از انجام اعمال خلاف شرع پرهیز می کنم.					
۳۰	دیگران را به انجام کارهای نیک و خدا پسندانه دعوت می کنم.					
۳۱	در صورتیکه مشاهده کنم دیگران عمل خلاف شرع انجام می دهند به آنان تذکر می دهم.					
۳۲	در صورتی که مرتکب گناه شوم، شدیداً احساس پشیمانی می کنم.					
۳۳	دوستان و اطرافیان، مرا به عنوان فردی پایبند به اعتقادات دینی می شناسند.					
۳۴	از دستورات پدر و مادر خود اطاعت می کنم.					
۳۵	از بد گوئی در مورد دیگران پرهیز می کنم.					
۳۶	در پوشیدن لباس و آراستن ظاهر خود حدود شرعی را رعایت می کنم.					
۳۷	در هنگام مواجه شدن با جنس مخالف، حدود شرعی را مراعات می کنم.					
۳۸	از دروغگوئی پرهیز می کنم.					
۳۹	از نگاه حرام به نا محرم پرهیز می کنم.					
۴۰	به عهد و پیمان خود وفادار هستم.					
۴۱	از تجاوز به حقوق دیگران پرهیز می کنم.					
۴۲	ارضای تمایلات جنسی را در چارچوب مقررات دینی می پذیریم.					
۴۳	از گوش دادن به موسیقی خلاف شرع پرهیز می کنم.					
۴۴	از تهمت ناروا به دیگران زدن، پرهیز می کنم.					
۴۵	به اعتقادات دینی پایبند هستم.					